

Aan de orde is het **tweeminutendebat Duurzaamheid en digitalisering (CD d.d. 21/03)**.

De voorzitter:

We gaan verder met het tweeminutendebat Duurzaamheid en digitalisering, naar aanleiding van een commissiedebat dat is gehouden op 21 maart. Dat debat voeren we met dezelfde minister als het vorige debat. Ik heet haar wederom welkom. Ook zijn het voor een groot deel dezelfde woordvoerders: ook welkom. Er is één nieuwe toevoeging en die krijgt ook als eerste het woord. Het is mevrouw Zeedijk namens Nieuw Sociaal Contract.

Mevrouw **Zeedijk** (NSC):

Bedankt, voorzitter. Ik heb twee moties. De eerste motie dien ik in, omdat ik weet hoe trots de maakindustrie in Nederland is op haar Smart Industry agenda en de tweede omdat ik ook in diezelfde maakindustrie toenemend enthousiasme ervaar voor het ontwerpen voor circulariteit. Die twee dingen wil ik aan elkaar verbinden.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Smart Industry-agenda halverwege is en meters maakt om de maakindustrie te helpen met digitaliseren;

overwegende dat projecten die waardeketens efficiënter en transparanter maken ook verspilling van materialen kunnen tegengaan;

overwegende dat ontwerpen voor circulariteit niet alleen hergebruik van materialen mogelijk maakt, maar vaak ook de onderhoudbaarheid van machines efficiënter maakt;

verzoekt de regering circulariteit en het tegengaan van materiaalverspilling, naast de productiviteitsdoelstelling, mee te nemen bij het beoordelen van nieuwe initiatieven voor de Smart Industry-agenda,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Zeedijk.

Zij krijgt nr. 1185 (26643).

Mevrouw **Zeedijk** (NSC):

Dan de tweede motie, over datacenters, om de discussie over datacenters iets te verbreden.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat kunstmatige intelligentie en andere datatoepassingen van toenemend belang zijn voor het oplossen van maatschappelijke uitdagingen, voor onze brede welvaart en voor de Nederlandse concurrentiepositie en strategische autonomie;

overwegende dat de energieconsumptie en de aanspraak op het energienet van datacenters groeit;

overwegende dat fotonicageotechnologie een significante reductie van elektriciteitsverbruik van een datacenter kan opleveren, zeker als Nederland als eerste de productie van dergelijke nieuwe chips weet op te schalen;

overwegende dat grote datacenters kunnen worden vervangen door kleinere datacenters en dataopslag in lokale apparaten, op te laden middels lokale groene energiebronnen, gebruikmakend van edgecomputingconcepten;

verzoekt de regering uiterlijk Q4 2024 een visie op datacenters in Nederland te ontwikkelen met keuzescenario's voor verschillende bredewelvaartsafwegingen voor energieverbruik, netcongestie, ruimtegebruik en de digitaliseringsopgave, en daarin expliciet de routekaarten voor fototonica en edgecomputingtechnologie in Nederland mee te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Zeedijk.

Zij krijgt nr. 1186 (26643).

Dank u wel, mevrouw Zeedijk, voor uw inbreng namens Nieuw Sociaal Contract. Dan is het woord nu aan mevrouw Rajkowski namens de VVD.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):

Dank, voorzitter. Bij dezen voor ons ook geen motie. We hebben het al vaker over datacenters gehad. Ik wilde dus eigenlijk toevoegen bij de motie die net vanuit NSC is ingediend om bij dat informatieverzoek ook de motie mee te nemen die gaat over het toevoegen van de criteria aan het huidige toetsingskader voor de bouw van datacenters. Dat is een motie die ik in 2022 heb ingediend en die breed is aangenomen. Dat is de motie op stuk 26643, nr. 910 uit 2022. Dan kunnen we één geheel maken voor hoe wij willen dat het datacenterbeleid er in Nederland uit gaat zien.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Rajkowski, voor uw inbreng namens de VVD. Dan is het woord nu aan mevrouw Kathmann namens GroenLinks-PvdA.

Mevrouw **Kathmann** (GroenLinks-PvdA):
Dank, voorzitter. Ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er verschillende manieren zijn om CO₂-uitstoot binnen het digitale domein te verminderen en dit iets vraagt van zowel producenten als eindgebruikers;

van mening dat de verdeling van baten en lasten bij het verduurzamen van het digitale domein een politieke keuze is;

verzoekt de regering om op basis van prognoses en aanbevelingen uit bestaand onderzoek verschillende scenario's uit te werken voor hoe het Rijk kan sturen op efficiëntiegroei en vraagreductie om verduurzaming in het digitale domein te realiseren, en deze als keuze aan de Kamer voor te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:
Deze motie is voorgesteld door het lid Kathmann.

Zij krijgt nr. 1187 (26643).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er steeds meer onderzoek plaatsvindt naar de duurzaamheid van ICT, maar dat er nog geen vaste methodiek is om dit te onderzoeken;

overwegende dat dit leidt tot studies die moeilijk met elkaar te vergelijken zijn, terwijl dit juist nodig is om een totaalbeeld te krijgen van de impact van ICT op de nationale, Europese en wereldwijde CO₂-uitstoot;

verzoekt de regering om samen met het wetenschappelijk veld tot een standaardmethodiek te komen, waarin scope 1-, 2- en 3-emissies worden meegenomen, voor het meten van CO₂-uitstoot door ICT-systemen zodat vervolgstudies zo veel mogelijk worden geharmoniseerd;

verzoekt de regering bovendien om hierin het voortouw te nemen in Europa en samen met andere lidstaten te komen tot een gedragen methode, zodat onderzoek uit verschillende landen beter op elkaar aansluit,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:
Deze motie is voorgesteld door het lid Kathmann.

Zij krijgt nr. 1188 (26643).

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Kathmann, voor uw inbreng namens GroenLinks-PvdA. We zijn aanbeland bij de laatste spreker van de zijde van de Kamer, mevrouw Teunissen namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Voorzitter, dank u wel. We hebben in het debat wel gemerkt dat er nog steeds geen concrete maatregelen liggen die het kabinet mee kan nemen in het plan voor duurzaamheid en digitalisering waar het gaat om energiebesparing en om echt concrete verduurzamingsmaatregelen. Laten we ook kijken naar de bredere milieueffecten en niet alleen naar de emissies. Dat is natuurlijk een heel belangrijk punt, maar dat zijn de bredere effecten ook. Daar gaan mijn moties over.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat digitalisering niet alleen emissies veroorzaakt, maar ook grondstoffentekorten, (water)vervuiling en afval;

verzoekt de regering de milieueffecten van de digitale sector in brede zin mee te nemen in het integrale plan duurzaamheid en digitalisering,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:
Deze motie is voorgesteld door het lid Teunissen.

Zij krijgt nr. 1189 (26643).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat uit de onderzoeken van Dialogic en SEO blijkt dat de energiebesparing in de digitale sector in balans moet zijn met de groei van de digitale sector;

overwegende dat het meenemen van besparingsmaatregelen in het integrale plan voor duurzaamheid en digitalisering eraan kan bijdragen dat de balans tussen vraag en efficiëntie niet verstoord wordt;

verzoekt de regering om concrete energiebesparingsmaatregelen mee te nemen in het plan voor duurzaamheid en digitalisering,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Teunissen.

Zij krijgt nr. 1190 (26643).

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Teunissen. Zij sprak uiteraard namens de Partij voor de Dieren. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van de termijn van de zijde van de Kamer. De minister heeft aangegeven vijf minuten nodig te hebben, dus ik schors voor vijf minuten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Aan de orde is het tweeminutendebat Duurzaamheid en digitalisering, naar aanleiding van een commissiedebat dat is gehouden op 21 maart jongstleden. Er zijn net zes moties ingediend. Ik geef de minister het woord om die te appreciëren en wellicht nog wat vragen te beantwoorden. De minister.

Minister Adriaansens:

Voorzitter, dank u wel. Daar waar het oordeel Kamer is, zal ik gewoon verwijzen naar het debat dat wij gevoerd hebben. De motie op stuk nr. 1185 van mevrouw Zeedijk kan ik oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

Motie op stuk nr. 1185: oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Zo geef ik de motie op stuk nr. 1186 van mevrouw Zeedijk ook graag oordeel Kamer.

De voorzitter:

Motie op stuk nr. 1186: oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Hetzelfde geldt voor de motie op stuk nr. 1187 van mevrouw Kathmann. Die geef ik ook graag oordeel Kamer.

De voorzitter:

Motie op stuk nr. 1187: oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Dan kom ik bij de motie "meten is weten". Die zou ik graag van een bepaalde interpretatie willen voorzien waarmee ik 'm oordeel Kamer zou kunnen geven. Het is de motie waarbij de regering wordt verzocht om samen met het

wetenschappelijk veld tot een standaardmethodiek te komen waarin ook de scope 3-emissies worden meegenomen voor het meten van CO₂-uitstoot door ICT-systemen, zodat vervolgstudies zo veel mogelijk worden geharmoniseerd. Ook wordt daarin de regering verzocht het voortouw te nemen in Europa om samen met andere lidstaten te komen tot een gedragen methode, zodat onderzoek uit verschillende landen beter op elkaar aansluit. Dat was de motie. Dan geef ik nu mijn interpretatie. Wij zijn positief over de intentie achter de motie, want gebrek aan een standaardmethodiek beperkt de verduurzaming van ICT-systemen. Dat ben ik volledig met mevrouw Kathmann eens. Het is alleen onduidelijk wat nodig is om tot een standaardmethodiek te komen. Dus als ik de motie zo kan interpreteren dat de benodigde middelen om tot een standaardmethodiek te komen, in kaart worden gebracht — dat bedoel ik meer in brede zin: wat voor instrumenten zijn daarvoor nodig, wat voor kosten gaan daarmee gepaard, wat voor interventies zijn er nodig et cetera? — waar mogelijk in samenwerking met de lidstaten, dan kan ik 'm oordeel Kamer geven.

Mevrouw **Kathmann** (GroenLinks-PvdA):

Ik ben blij met deze interpretatie van de minister. Is het dan de bedoeling dat we die woorden er nog tussen zetten?

Minister Adriaansens:

Nou ja, als het in de Handelingen staat ...

Mevrouw **Kathmann** (GroenLinks-PvdA):

Dan kan het zo in de Handelingen. Akkoord.

Minister Adriaansens:

Tenminste, ik ga er dan van uit ...

De voorzitter:

Het is op zich altijd het handigst als de motie dan gewijzigd kan worden, maar de Handelingen volstaan ook. Ik laat het aan uw oordeel, mevrouw Kathmann, maar we noteren sowieso "oordeel Kamer", en dan kunnen we, als de motie niet gewijzigd wordt, altijd de Handelingen erop nalezen.

We waren bij de motie op stuk nr. 1189.

Minister Adriaansens:

Misschien voor de volledigheid: ik kan ook nog bevestigen dat we in het debat hebben gezegd dat scope 3-emissies worden meegenomen. Dat was ook echt onderdeel van het verzoek van mevrouw Kathmann.

Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 1189 van mevrouw Teunissen, om de milieueffecten van de digitale sector in de brede zin mee te nemen in het integrale plan voor duurzaamheid en digitalisering. Dat wil ik graag bevestigen. Dat kan oordeel Kamer krijgen.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 1189: oordeel Kamer. Dan de motie op stuk nr. 1190.

Minister Adriaansens:

Dan kom ik inderdaad bij de motie op stuk nr. 1190: concrete energiebesparingsmaatregelen mee te nemen in het plan voor duurzaamheid en digitalisering. Ik begrijp de vraag, maar ik moet 'm met een toelichting ontraden. Waarom? Er loopt op dit moment best veel wetgeving. We hebben de Energy Efficiency Directive, waarover binnenkort een bericht aan uw Kamer volgt. Ook hebben we de CSRD. Er is dus best het een en ander in de maak dan wel al in de laatste fase voor implementatie. Dus mijn voorstel is om eerst te kijken wat de impact is van deze regelgeving, voordat we weer verdere regels gaan stellen. Dat is de reden waarom ik 'm ontraad, niet omdat ik het er niet mee eens ben.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Ik wil natuurlijk niet vooruitlopen op die regels. Ik wil graag ook even kijken wat daarvan de impact is, dus ik houd de motie even aan.

De voorzitter:

Op verzoek van mevrouw Teunissen stel ik voor haar motie (26643, nr. 1190) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Minister Adriaansens:

Ik ben klaar.

De voorzitter:

Kijk eens aan. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van dit tweeminutendebat Duurzaamheid en digitalisering.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik schors voor een kort moment en dan gaan we weer door in ongeveer dezelfde samenstelling.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.